

בבית המשפט העליון

רע"א 5687/22

לפני: כבוד השופט י' עמית

המבקשת: הכשרת הישוב חברה לביטוח בע"מ

נ ג ד

המשיבה: פלוני

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בחיפה בת"א 1848-12-21 מיום 20.7.2022 שניתנה על ידי
כב' סג"נ בטינה טאובר

בשם המבקשת: עו"ד אמיר סילש

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' סגנית הנשיא
ב' טאובר) בת"א 1848-12-21 מיום 20.7.2022, במסגרתה נדחתה בקשת המבקשת
לסילוק תביעת המשיבה על הסף מחמת התיישנות.

1. המשיבה, ילידת 1976, נפגעה בתאונת דרכים ביום 19.5.2009 לאחר שרכב פגע
ברכבה בזמן שחצתה צומת. בעת קרות התאונה, רכבה של המשיבה היה מבוטח על ידי
המבקשת, ועל כן, ביום 5.4.2015 הגישה כנגדה תביעה לבית המשפט המחוזי (ת"א
7042-04-15) (להלן: התביעה הראשונה).

2. בתמצית, ניהול ההליך נמשך למעלה מחמש שנים, ובמסגרתו, בין היתר, מונתה
מומחית בתחום הראומטולוגיה (להלן: המומחית) והוגשה על ידי המשיבה בקשה
לפסילתה ו/או למינוי מומחה חדש; המותב שישב בתיק התחלף; והתקיימו מספר דיוני
הוכחות. בישיבת ההוכחות ביום 29.4.2019, בית המשפט קבע מועד להגשת סיכומים
מטעם הצדדים וציין בפניהם כי ידון בסוגיית פסילת המומחית לאחר שאלו יוגשו. על
מנת לאפשר למשיבה למצות את זכויותיה במוסד לביטוח לאומי, נדחו שלושה דיונים

שנקבעו בבית משפט קמא, עד שביום 9.7.2020, ובחלוף 10 חודשים משיבת ההוכחות האחרונה, התקיים דיון שבמסגרתו הורה בית המשפט כי הצדדים יגישו את סיכומיהם ולאחר מכן, בית המשפט ייתן דעתו בנוגע לפסילת חוות דעת המומחית שמונתה מטעמו.

בימים 25.8.2020 ו-24.9.2020 נתבקשו ארכות על ידי ב"כ המשיבה להגשת הסיכומים מטעמה. בית המשפט נעתר לבקשה וציין כי ככל שלא תוגש תגובה עד ליום 4.10.2020 התביעה תימחק, וככל שתוגש תביעה חדשה, זו תותנה בתשלום הוצאות למבקשת בגין ההליך בתביעה הראשונה ותתנהל בכפוף לראיות שהוגשו במסגרתה.

ביום 4.10.2020, ולמרות הארכות שנתבקשו על ידה להגשת הסיכומים מטעמה, המשיבה עתרה למחיקת התביעה וביקשה פטור מתשלום יתרת האגרה בשל מצבה הרפואי ומצוקתה הכלכלית. עוד למחרת, המבקשת התנגדה לבקשה ועתרה כי בית המשפט יורה על דחיית התביעה.

3. ביום 19.10.2020, הורה בית המשפט המחוזי (כב' השופטת ר' פוקס) על מחיקת התביעה "משלא הוגשו סיכומי התובעת (המשיבה – י"ע) חרף הארכות המועד שניתנו בעיקר כשמדובר בהארכות מועד שניתנו לבקשת התובעת (המשיבה – י"ע) – כשהיא עצמה נוקבת בתאריכים בהם תעמוד ותגיש סיכומיה". בית המשפט שב והורה כי הגשת תביעה חדשה על ידי המשיבה תותנה בתשלום הוצאות המבקשת בסך של 30,000 ₪, וכי זו תתנהל בכפוף לראיות שהוגשו במסגרת התביעה הראשונה (להלן: פסק הדין).

4. ביום 1.12.2021, הגישה המשיבה תביעה חדשה לבית המשפט המחוזי (להלן: התביעה השנייה). המבקשת הגישה בקשה לסילוק התביעה על הסף, שבמסגרתה טענה כי אין להחיל את סעיפים 15-16 לחוק ההתיישנות, התשי"ח-1958 (להלן: חוק ההתיישנות), ומשכך התביעה התיישנה.

ביום 20.7.2022 דחה בית משפט קמא את הבקשה. בהחלטתו, סקר את האופן שבו סעיף 15 לחוק ההתיישנות פורש בפסיקה, ועמד על כך שבגדר המונח "נדחתה" נכללת אף תביעה שנמחקה מחמת חוסר מעש. עוד ציין כי במקרים שבהם בית המשפט הוא היוזם את מחיקת התביעה הראשונה, יש להבחין בין מצב שבו התובע מזלזל בניהול ההליך, חסר תום לב או עושה שימוש לרעה בהליכי משפט, ובין מקרים שבהם מדובר ברשלנות גרידא.

עוד נקבע, בין היתר, כי התביעה הראשונה נמחקה ביוזמתו של בית המשפט ועקב מחדלה של המשיבה באי הגשת סיכומים; כי מחדלה של המשיבה לא נבע מזלזול או חוסר תום לב, אלא לנוכח מצבו הרפואי של בא כוחה; כי ברי שהמשיבה עמדה על זכותה למחוק את התביעה ולא לדחותה, על מנת שיתאפשר לה להגיש תביעה חדשה; כי אין חשש שזכויות המבקשת יינזקו שכן ניהולה של התביעה החדשה ייעשה על בסיס החומר הראייתי בתביעה הראשונה; וכי הימשכות ההליך בתביעה הראשונה לא נבע אך ורק מסיבות הקשורות למשיבה, אלא גם מנסיבות חיצוניות כדוגמת מצבו הרפואי של בא כוח המשיבה, החלפת מותב השיפוט בתיק, שיהוי בהגשת חוות דעת מטעם המומחית, התפרצות מגיפת הקורונה והימשכות ההליכים במוסד לביטוח לאומי. לנוכח האמור, נקבע כי סעיף 15 לחוק ההתיישנות חל במקרה דנן, כך שפרק הזמן שבו התביעה הראשונה התנהלה לא יבוא במניין תקופת ההתיישנות.

בשורה התחתונה, משהתביעה הראשונה הוגשה בחלוף 5 שנים, 10 חודשים ו-16 יום, נותרו למשיבה שנה, חודש ו-14 ימים להגשת התביעה החדשה בטרם התיישנותה. התביעה השנייה הוגשה בחלוף שנה, חודש, ו-11 ימים. משמע, זו הוגשה 3 ימים בטרם התיישנה, ולפיכך הבקשה נדחתה.

על החלטה זו נסבה בקשת רשות הערעור שבפניי.

5. בבקשה נטען, בין היתר, כי שגה בית משפט קמא עת שדחה את בקשת הסילוק על הסף וקבע שהתביעה לא התיישנה; כי על פי הפסיקה, במקרים שבהם התובע זנח את תביעתו וזו נמחקה מחמת מחדלים דיוניים מצידו, אין תחולה לסעיף 15 לחוק ההתיישנות; כי הואיל והמשיבה זנחה את הטיפול בתיק עוד בתום שלב שמיעת ההוכחות, יש להתייחס לשלב זה כמועד שממנו יימנו הימים עד למועד הגשת התביעה המחודשת, ומשכך התביעה התיישנה; וכי המשיבה הגישה את התביעה השנייה מבלי שמילאה אחר התנאי שנקבע בפסק הדין לעניין תשלום הוצאות המבקשת, ועל כן לכאורה אין למנות את הימים עד ליום 25.4.2022 שבו בית המשפט הסדיר בהחלטתו את תשלומי ההוצאות.

6. לאחר שעיינתי בבקשה על נספחיה, בהחלטת בית משפט קמא ובפסק דינו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

7. אפתח בנקודת המוצא שלפיה "התערבות בהחלטה שדוחה בקשה לסילוק על הסף – שמשמעותה כי צד יקבל את יומו בבית המשפט – תיעשה במשורה ובמקרים

קיצוניים בלבד, שבהם יש חשש ממשי לניהול הליך סרק שכרוך בהשקעת משאבים יוצאת דופן, או כאשר נפלה טעות מהותית בהחלטתה של הערכאה המבררת" (ראו, מבין רבים, רע"א 2764/22 שמעיה שושן נ' בוקובזה, פסקה 9 והאסמכתאות שם (2.6.2022); חמי בן-נון וטל חבקין הערעור האזרחי 207-208 והאסמכתאות שם (מהדורה שלישית, 2012)). כך על דרך הכלל, וכך גם כאשר בשאלת התיישנות עסקינן (רע"א 8834/15 אפלייד מטריאלס אינק' נ' להט, פסקה 8 (3.3.2016); רע"א 6840/15 עיריית חולון נ' בילן, פסקה 8 (21.12.2015)). לא מצאתי כי המקרה שלפנינו נמנה על אותם המקרים.

8. במקרה דנן, המחלוקת העיקרית שנתגלעה בין הצדדים נסבה על השאלה האם התביעה הראשונה שנמחקה חוסה תחת סעיפים 15-16 לחוק ההתיישנות, ועל כן אין להביא במניין ההתיישנות את התקופה שבין הגשת התביעה הראשונה לבין מחיקתה.

סעיף 15 לחוק ההתיישנות קובע כדלקמן:

תובענה שנדחתה
הוגשה תובענה לפני בית משפט, לרבות בית דין דתי,
והתובענה נדחתה באופן שלא נבצר מן התובע להגיש
תובענה חדשה בשל אותה עילה, לא יבוא במנין תקופת
ההתיישנות הזמן שבין הגשת התובענה ובין דחייתה.

כפי שהובהר זה מכבר בפסיקה, אף תביעה שנמחקה נכללת בהוראת הסעיף ומאפשרת את השעיית מירון ההתיישנות, שכן מחיקת התביעה אינה מהווה מעשה בית דין, והתובעים רשאים להגיש תביעה חדשה באותה העילה. קרי, תקופת הזמן שבין הגשת התובענה ומחיקתה לא תבוא במנין תקופת ההתיישנות, בין היתר, אף בנסיבות שבהן התביעה נמחקה מחמת חוסר מעש כבענייננו (ראו: ע"א 1650/00 זיסר נ' משרד הבינוי והשיכון, פ"ד נז(5) 166, 180; רע"א 2643/17 טהה נ' רשות מקרקעי ישראל, פסקה 4 (20.7.2017)).

כאמור לעיל, המבקשת טענה כי לנוכח התנהלותה המזלזלת של המשיבה לאורך ההליך כולו, אשר לוה בעיכובים משמעותיים ודחינות מצידה, אין מקום להחלת סעיף 15 לחוק ההתיישנות. עוד טענה כי המשיבה זנחה את תביעתה כבר בתום שמיעת הראיות ועל כן חלפו שנתיים, 7 חודשים ויומיים עד להגשת התביעה החדשה; וכי מכל מקום, במועד שבו הוגשה התביעה החדשה טרם מולאה תניית תשלום ההוצאות, ועל כן יש לראות את מועד הגשת התביעה החדשה ב-25.4.2022 כשהנושא הוסדר על ידי בית משפט קמא.

9. לא מצאתי ממש באף לא אחת מטענות המבקשת.

מבלי לקבוע מסמרות בעניין, גם אם הייתי נכון לקבל את טענת המבקשת לעניין אי תחולתו של סעיף 15 לחוק ההתיישנות במקרים שבהם התובע ניהל את ההליך בחוסר תום לב ותוך שימוש לרעה בהליכי משפט, לא כך הדבר במקרה שלפנינו. בית המשפט המחוזי קבע כי אין לזקוף אך לחובת המשיבה את הימשכות ההליך, שכן זה הושפע מנסיבות חיצוניות נוספות כדוגמת השיהוי בהגשת חוות הדעת מטעם המומחית שמונתה על ידי בית המשפט, החלפת מותב השיפוט, ההליכים שהתקיימו בעניינה במוסד לביטוח לאומי, ומצבו הרפואי של בא כוחה.

10. אף לא מצאתי ממש בטענת המבקשת ולפיה יש להתחיל את ספירת מניין הימים עד להגשת התביעה החדשה מתום שלב ההוכחות.

לשיטתה של המבקשת, על בית המשפט לברר מתי המשיבה זנחה את תביעתה בפועל ובהתאם לספור את מניין הימים עד להגשת התביעה החדשה. ברם, סעיף 15 לחוק ההתיישנות קובע כי "לא יבוא במנין תקופת ההתיישנות הזמן שבין הגשת התובענה ובין דחייתה". קרי, המועד הקובע בחוק הינו המועד שבו בית המשפט דחה או מחק את התביעה, ולא המועד שבו ההליך נזנח על ידי התובע. גישתה של המבקשת אינה רצויה אף בהיבט שיקולי האחידות והיעילות השיפוטית. קבלת עמדת המבקשת משמעה שבכל מקרה ומקרה, בתי המשפט יידרשו להתחקות אחר אופן ניהול ההליך מצד התובעים ולברר, ככל שהדבר אכן אפשרי, מהו המועד המדויק שבו התובע הפסיק לטפל בתביעה וזו נזנחה על ידו. במצב דברים זה, לא רק שלתובעים תהא חוסר וודאות באשר לאופן שבו עליהם להתנהל במסגרת ההליך, אלא שהדבר אף עשוי לגרור את הצדדים למחלוקות נוספות וליצור עומס רב על בתי המשפט.

11. לא מצאתי ממש אף בטענת המבקשת באשר להתניית הגשת התביעה החדשה בתשלום הוצאותיה בתביעה הראשונה. עיון בפסק הדין מעלה כי התניית הגשת התביעה החדשה בתשלום הוצאות, נועדה אך להבטיח את הוצאותיה של המבקשת בגין ההליך הקודם, ולא למנוע מהמשיבה להגיש את תביעתה מחדש, כך שאין באי התשלום כדי להשפיע על משך תקופת ההתיישנות.

12. סוף דבר – הבקשה נדחת. משלא נתבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ה באלול התשפ"ב (21.9.2022).

ש ו פ ט

סח 22056870_E01.docx

מרכז מידע, טלי 3852, 077-2703333 ; אתר אינטרנט, <https://supreme.court.gov.il>